Prostaatkanker (prostaatcarcinoom)

Prostaatkanker is de meest voorkomende kankersoort bij mannen in Nederland (bijna 22% van het totaal). Per jaar krijgen ca. 12.000 mannen in Nederland prostaatkanker.

70% van deze mannen is ouder dan 65 jaar, hoewel de ziekte steeds vaker vanaf ongeveer 40 tot 45 jaar wordt vastgesteld. Dit komt doordat steeds meer mannen zich op jongere leeftijd laten onderzoeken op kanker in de prostaat. Prostaatkanker wordt ook wel prostaatcarcinoom genoemd.

Meer over prostaat en kanker

De prostaat ligt rondom de urinebuis (onder de blaas en voor de endeldarm) en heeft de vorm en de grootte van een kastanje. Het orgaan bestaat uit klierbuisjes die worden omgeven door spierweefsel en bindweefsel. De klierbuisjes maken het prostaatvocht.

De prostaat

Dit vocht is belangrijk voor de vruchtbaarheid. Bij een zaadlozing komen de zaadcellen met dit prostaatvocht naar buiten via de plasbuis. De prostaat staat onder invloed van hormonen die in andere organen worden aangemaakt. Dat gebeurt grotendeels in de zaadballen en voor een klein deel in de bijnieren. Deze hormonen regelen de groei van de prostaat en de vorming van prostaatvocht.

Vergrote prostaat

Bij de meeste mannen wordt de prostaat na het dertigste jaar langzaam groter. Waarschijnlijk is dit het gevolg van de langdurige werking van het mannelijke geslachtshormoon testosteron op het prostaatweefsel. Soms leidt dit tot afwijkingen van de prostaat. Deze afwijkingen kunnen zowel goedaardig als kwaadaardig zijn. Een voorbeeld van een goedaardige afwijking is een abnormale prostaatvergroting, ook wel 'hyperplasie' genoemd. Dit is een toename van bindweefsel, spierweefsel en klierbuisjes. Bij een kwaadaardige afwijking spreken we van prostaatkanker. Soms komen een prostaatvergroting en prostaatkanker gelijktijdig voor. Als u een vergrote prostaat heeft, betekent dat overigens niet automatisch dat u ook prostaatkanker heeft of krijgt.

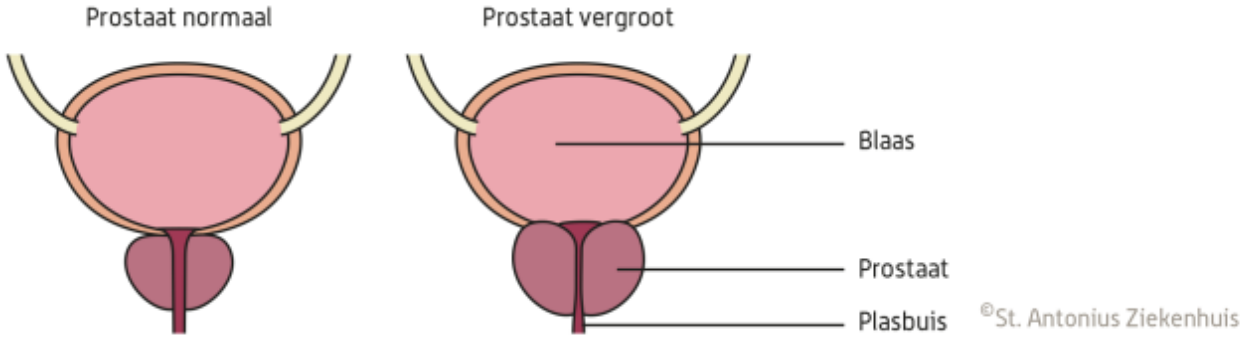

Prostaatkanker

Prostaatkanker is een kwaadaardige ontwikkeling in de prostaat. De ziekte ontwikkelt zich in de cellen van de klierbuisjes van de prostaat. Hierdoor ontstaat een verandering van het prostaatweefsel. Deze verandering is soms door een arts te voelen als een vergroting of een verharding van de prostaat.

Prognose

Van alle mannen met prostaatkanker is de vijfjaarsoverleving ongeveer 80%. Als er geen uitzaaiingen zijn bij het vaststellen van de ziekte, is dit percentage hoger. Als iemand wel uitzaaiingen heeft, is dit percentage lager. Soms is behandeling niet nodig. Vaak kan de ziekte worden genezen en bijna altijd kan de ziekte lange tijd tot staan worden gebracht.

Oorzaken en risicofactoren

Over de oorzaken van prostaatkanker is nog weinig met zekerheid bekend. Prostaatkanker komt vaker voor bij mannen in West-Europa en de Verenigde Staten. Er wordt wetenschappelijk onderzoek gedaan naar de mogelijke rol van een aantal voedingsstoffen bij het ontstaan van prostaatkanker. Verder spelen waarschijnlijk mannelijke hormonen een rol, maar definitieve uitspraken op basis van wetenschappelijk onderzoek zijn nog niet mogelijk.

Ongeveer 5 tot 10% van alle mannen met prostaatkanker heeft de ziekte gekregen door een erfelijke aanleg. Van een erfelijke vorm van prostaatkanker kan sprake zijn als bij 2 of meer direct verwante familieleden (broers, vader, neven, ooms, grootvader) prostaatkanker is vastgesteld, zeker wanneer de ziekte tot uiting is gekomen op een leeftijd van 55 jaar of jonger.

Symptomen

Een kwaadaardige prostaattumor groeit over het algemeen langzaam. Prostaatkanker geeft in het begin meestal geen klachten. Ook als het plassen goed gaat, kan er dus wel sprake zijn van prostaatkanker. Soms wordt de ziekte pas opgemerkt doordat uitzaaiingen elders in het lichaam klachten veroorzaken. Zo kunnen er rugklachten optreden als gevolg van uitzaaiingen in de wervels.

Bij sommige mannen komt de ziekte toevallig aan het licht als zij met plasklachten bij hun huisarts komen. Voorbeelden van zulke klachten zijn:

- vaker moeten plassen;
- moeite met plassen;
- pijn en een branderig gevoel bij het plassen;
- nadruppelen en/of een zwakke straal;
- troebele of bloederige urine.

Deze klachten komen bij oudere mannen regelmatig voor. Meestal zijn ze het gevolg van een goedaardige vergroting van de prostaat. Toch zijn plasklachten voor de huisarts vaak wel een aanleiding om na te gaan of er wellicht sprake is van prostaatkanker.

Onderzoeken

Als uw huisarts vermoedt dat er bij u mogelijk sprake is van prostaatkanker, verwijst hij of zij u naar een uroloog (https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/498). Bij het eerste polikliniekbezoek zal de uroloog een gesprek met u hebben en een rectaal toucher uitvoeren. Hierbij voelt de arts met zijn vinger via de anus of de prostaat afwijkingen vertoont. Ook zal uw bloed onderzocht worden om de PSA-waarde te bepalen. Afhankelijk van de bevindingen van de uroloog wordt er een vervolgafspraak gemaakt. Er zijn vaak meerdere onderzoeken nodig om de diagnose prostaatkanker te stellen. Lees meer over deze onderzoeken op onderstaande webpagina.

Prostaatkanker

Zie: https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/behandelingen-onderzoeken/prostaatkanker-onderzoeken
Onderzoeken

Behandelingen

Prostaatkanker kent verschillende behandelmogelijkheden. Soms zijn er meerdere behandelmogelijkheden en moet er een keuze worden gemaakt. Deze keuze kan worden gemaakt op basis van de technische mogelijkheden, de afweging tussen de verschillende bijwerkingen en uw persoonlijke voorkeur. De uroloog zal samen met u bespreken welke behandeling het beste aansluit op uw situatie. Lees meer over de behandelmogelijkheden op onderstaande webpagina.

Vragenlijsten over hoe het met u gaat

Uw zorgverleners horen graag hoe het met u gaat en wat voor u belangrijk is, zodat ze u nu en in de toekomst nog beter kunnen helpen. Als vast onderdeel van de zorg ontvangt u hiervoor online vragenlijsten om in te vullen. Meer informatie vindt u op: Vragenlijst over uw kwaliteit van leven (PROMs) (https://www.antoniusziekenhuis.nl/kwaliteit-en-patientervaringen/onze-resultaten/st-antonius-zorgresultaten/vragenlijst-over-uw-kwaliteit-van-leven-proms)

Prostaatkanker

Zie: https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie/behandelingen-onderzoeken/prostaatkanker-behandelingen
Behandel-mogelijkheden

Expertise en ervaring

De urologen van het St. Antonius Ziekenhuis hebben bijzondere expertise op het gebied van uro-oncologische zorgvragen. We behandelen in ons ziekenhuis jaarlijks ruim 2.500 patiënten met een verdenking op prostaat-, nier- of blaaskanker. Doordat we zoveel patiënten behandelen, zien we veel verschillende ziektebeelden en hebben we veel ervaring en expertise opgebouwd. We behoren al jaren tot de top 5 van Nederland als het gaat om het aantal operaties per jaar op het gebied van prostaat-, nier- of blaaskanker.

We doen aan voortdurende kwaliteitsverbetering en zijn steeds op zoek naar de meest optimale behandeling.

Ook doen we veel aan onderzoek om steeds beter te kunnen voorspellen wat nodig is en wat resultaten opleveren voor onze patiënten.

We investeren in de nieuwste behandelmethoden- en technieken die zo min mogelijk schade aan het lichaam opleveren. Zo maken we zoveel mogelijk gebruik van de nieuwste Da Vinci-robots waarmee we laparoscopische ingrepen doen (kijkoperaties in de buikholte).

Wilt u meer weten over onze aandachtsgebieden? Bekijk ook onze pagina Prostaatkankercentrum (https://www.antoniusziekenhuis.nl/prostaatkankercentrum).

Begeleiding en advies

Na de diagnose prostaatkanker krijgt u zowel lichamelijk als geestelijk veel te verwerken. Er zullen veel vragen bij u opkomen. We willen u en uw eventuele partner daar zo goed mogelijk bij steunen.

Oncologieverpleegkundige

In het St. Antonius Kankercentrum zijn voor patiënten met prostaatkanker 3 oncologieverpleegkundigen aanwezig op de polikliniek en 2 op de verpleegafdeling.

Op de pagina 'Team prostaatkanker' (https://www.antoniusziekenhuis.nl/prostaatkankercentrum/team)ziet u wie de oncologieverpleegkundigen zijn.

Psychosociale begeleiding

Als u de diagnose prostaatkanker krijgt, kan dit uw leven ingrijpend kan verstoren. Door de ziekte en behandeling(en) kunt u te maken krijgen met situaties waarmee u geen raad weet, ook wanneer de behandeling al enige tijd geleden heeft plaatsgevonden. Wij kunnen u (verschillende) ondersteunende zorg bieden bijvoorbeeld door een medisch maatschappelijk werker, geestelijk verzorgers, consultatief psychiatrisch verpleegkundige, psycholoog, psychiater, fysiotherapeut, diëtist, seksuoloog, revalidatiearts of een palliatief team.

Het is belangrijk om uw problemen en vragen met uw specialist en/of verpleegkundige te bespreken, zodat zij met u kunnen kijken welke hulpverlener u het beste kan helpen. Lees meer op onze webpagina: psychosociale begeleiding bij kanker (https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/4698).

Bestraling bij St. Antonius of UMC Utrecht

Voor bestralingen (radiotherapiebehandelingen) werken wij samen met het UMC Utrecht. Er zijn twee behandellocaties: één bij het UMC Utrecht aan de Heidelberg 100 in Utrecht en één bij het St. Antonius Ziekenhuis aan de Soestwetering 1 in Utrecht. Het eerste gesprek over uw behandeling vindt altijd plaats in het UMC Utrecht. Daarna wordt samen met u bepaald waar de bestraling plaatsvindt.

Revalidatie

De ziekte prostaatkanker heeft grote gevolgen. Tijdens en na de behandeling kunt u last krijgen van allerlei klachten. Uw conditie gaat achteruit. Misschien bent u moe, angstig of onzeker. Sommige mensen hebben pijn,

of kunnen zich minder goed concentreren. Herkent u deze klachten en/of wilt u klachten voorkomen of beperken? Dan kan revalidatie zinvol zijn. Lees meer over onze revalidatieprogramma's (https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/4710).

Meer informatie

Film over prostaatkankerzorg in het St. Antonius

(https://player.hihaho.com/60f37d7a-5d80-4ff3-a2c2-6c03a0c057c5)

De film 'Prostaatkankerzorg in het St. Antonius Ziekenhuis' laat de 4 fases zien die u als patiënt doorloopt bij (verdenking van) prostaatkanker: verwijzing, onderzoek & diagnose, behandeling en nazorg. Het geeft een goed beeld van waar u als patiënt (mogelijk) mee te maken krijgt gedurende het hele zorgproces rondom prostaatkanker. De film is in zijn geheel te bekijken, maar u kunt ook iedere fase afzonderlijk bekijken via het keuzemenu dat u in de film ziet.

Bekijk hier de film 'Prostaatkankerzorg in het St. Antonius Ziekenhuis' (https://player.hihaho.com/60f37d7a-5d80-4ff3-a2c2-6c03a0c057c5)

Samenwerkende ziekenhuizen Midden-Nederland

In de regio Midden-Nederland wordt tussen de ziekenhuizen onderling nauw samengewerkt om de kwaliteit van de zorg voor mannen met (verdenking op) prostaatkanker zo optimaal mogelijk te maken.

Meer over deze samenwerkingen (https://www.antoniusziekenhuis.nl/node/6586)

Websites

- KWF Kankerbestrijding(externe link) (http://www.kwfkankerbestrijding.nl/)
- Nederlandse Federatie van Kankerpatiënten(externe link) (https://nfk.nl/)
- Santeon voor prostaatkanker(externe link) (https://santeon.nl/aandoening/prostaatkanker/)
- Prostaatkankerstichting (http://prostaatkankerstichting.nl/)

Gerelateerde informatie

Specialismen

- Urologie (https://www.antoniusziekenhuis.nl/urologie)
- St. Antonius Kankercentrum (https://www.antoniusziekenhuis.nl/kankercentrum)
- Prostaatkankercentrum (https://www.antoniusziekenhuis.nl/prostaatkankercentrum)

Contact Urologie **T 088 320 25 00**